

I

(Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi)

IETEIKUMI

PADOME

PADOMES IETEIKUMS (ES)

(2020. gada 30. oktobris)

“Tilts uz nodarbinātību – Garantijas jauniešiem pastiprināšana” un ar ko aizstāj Padomes 2013. gada 22. aprīļa Ieteikumu par garantijas jauniešiem izveidi

(2020/C 372/01)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 292. pantu saistībā ar 149. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

- (1) Eiropas Parlaments, Padome un Komisija 2017. gada novembrī proklamēja Eiropas sociālo tiesību pilāru, kurā izklāstīti 20 principi un tiesības labi funkcionējošu un taisnīgu darba tirgu un sociālās drošības sistēmu atbalstam. Eiropas sociālo tiesību pilārs paredz tiesības uz taisnīgiem darba apstākļiem, nosaka, ka visās jomās ir jānodrošina vienāda attieksme pret sievietēm un vīriešiem un vienādas iespējas sievietēm un vīriešiem, un paredz tiesības uz piekļuvi sociālajai aizsardzībai un apmācībai. Tas arī nosaka, ka pārbaudes laika ilgumam ir jābūt samērīgam un ka ir aizliegta nestandarta līgumu izmantošana. Pilāra 4. princips (“Aktīvs atbalsts nodarbinātībai”) paredz, ka “Jauniešiem ir tiesības turpināt izglītošanos, mācekļību, praksi vai saņemt pienācīgu darba piedāvājumu četru mēnešu laikā kopš dienas, kad jaunietis kļūst par bezdarbnieku vai pamet izglītības sistēmu”.
- (2) Dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādnes, kas pieņemtas ar Padomes Lēmumu 2019/1181 ⁽¹⁾, un it īpaši 6. pamatnostādne, aicina dalībvalstis arī turpmāk pievērsties jauniešu bezdarba problēmai un jautājumam par jauniešiem, kuri nav nodarbināti, nemācās vai neapgūst arodu (NEET), novēršot mācību priekšlaicīgu pārtraukšanu un veicot strukturālus uzlabojumus pārejā no mācībām uz darbu, tostarp, pilnībā īstenojot Garantiju jauniešiem.
- (3) Padomes 2012. gada 20. decembra Ieteikumā par neformālās un ikdienējās mācīšanās validēšanu ⁽²⁾ ir izklāstīti neformālās un ikdienējās mācīšanās validēšanas elementi un principi, kas ļauj personām panākt, ka tiek validētas neformālās un ikdienējās mācīšanās rezultātā iegūtās zināšanas, prasmes un kompetences un tiek iegūta pilna vai – attiecīgā gadījumā – daļēja kvalifikācija.

⁽¹⁾ Padomes Lēmums (ES) 2019/1181 (2019. gada 8. jūlijs) par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādņēm (OV L 185, 11.7.2019., 44. lpp.).

⁽²⁾ OV C 398, 22.12.2012., 1. lpp.

- (4) Padomes 2016. gada 19. decembra Ieteikumā “Prasmju pilnveides ceļi – jaunas iespējas pieaugušajiem” ⁽³⁾ ieteikts pieaugušajiem ar zemu prasmju, zināšanu un kompetenču līmeni piedāvāt iespēju atbilstoši viņu individuālajām vajadzībām iegūt minimālo rakstpratības, rēķinpratības un digitālās kompetences līmeni vai iegūt plašāku prasmju, zināšanu un kompetenču klāstu.
- (5) Padomes 2018. gada 22. maija Ieteikumā par pamatkompetencēm mūžizglītībā ⁽⁴⁾ dalībvalstis tiek aicinātas atbalstīt digitālo pamatprasmju attīstīšanu un paaugstināt un uzlabot digitālo kompetenču līmeni visās iedzīvotāju grupās.
- (6) Padomes 2014. gada 10. marta Ieteikumā par stažēšanās kvalitātes sistēmu ⁽⁵⁾ ir sniegti norādījumi par kvalitatīvas stažēšanās nodrošināšanu, un tajā ietverti kvalitātes elementi, kas jo īpaši attiecas uz mācību saturu, darba apstākļiem un finanšu nosacījumu un darbā pieņemšanas prakses pārredzamību.
- (7) Padomes 2018. gada 15. marta Ieteikumā par Eiropas satvaru kvalitatīvai un rezultatīvai mācekļībai ⁽⁶⁾ ir noteikti 14 galvenie kritēriji, kas dalībvalstīm un ieinteresētajām personām būtu jāizmanto, lai izstrādātu kvalitatīvu un efektīvu mācekļību nolūkā nodrošināt mācekļu ar darbu saistīto prasmju attīstību un personisko izaugsmi.
- (8) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/1700 ⁽⁷⁾ nodrošina vienotu ietvaru septiņām iepriekš neatkarīgām datu vākšanām, tostarp ES darbaspēka apsekojumam. Minētais vienotais ietvars, proti, Integrētā Eiropas sociālā statistika (IESS), sniedz sīkākus ES mēroga salīdzinošos datus, kas dos iespēju labāk izprast jauniešu pāreju no izglītības uz darba dzīvi, radot precīzāku priekšstatu par viņu mācīšanās un darba pieredzi, kā arī par viņu individuālajām īpatnībām.
- (9) Eiropadome 2016. gada 15. decembra secinājumos aicina turpināt Garantiju jauniešiem. Padome 2017. gada 15. jūnija secinājumos vēlreiz apstiprina, ka jauniešu bezdarba un neaktivitātes novēršana joprojām ir politikas prioritāte, secina, ka Garantija jauniešiem un Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva ir devušas spēcīgu stimulu strukturālajām reformām un politikas jauninājumiem, un uzsver – lai iesaistītu *NEET*, ir nepieciešami stingri un neatlaidīgi valstu iestāžu centieni, kā arī starptozaru sadarbība.
- (10) Eiropas Parlaments 2018. gada 18. janvāra Rezolūcijā par Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas īstenošanu dalībvalstīs aicina dalībvalstis izstrādāt atbilstošas piemērotas informēšanas stratēģijas, lai sasniegtu visus *NEET*, un pieņemt integrētu pieeju, lai panāktu individualizētāku atbalstu un pakalpojumu pieejamību, ar kuriem atbalsta jauniešus, kas saskaras ar daudziem šķēršļiem. Eiropas Parlaments uzsver, ka ir jāuzlabo Garantijas jauniešiem un Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas piedāvājumu kvalitāte un prasa turpmākas diskusijas par atbalstītiego personu vecuma ierobežojumiem.
- (11) Eiropas zaļais kurss ir Savienības jaunā izaugsmes stratēģija. Tā tiecas Savienību pārveidot par taisnīgu un pārticīgu sabiedrību ar mūsdienīgu, resursefektīvu un konkurētspējīgu ekonomiku, kurā siltumnīcefekta gāzu neto emisijas līdz 2050. gadam samazinātos līdz nullei un ekonomiskā izaugsme būtu atsaistīta no resursu patēriņa.
- (12) Lai palīdzētu novērst Covid-19 pandēmijas radīto ekonomisko un sociālo kaitējumu, sāktu Eiropas atveseļošanu no šā kaitējuma un aizsargātu un radītu darbvietas, Komisija ir ierosinājusi vērīgu Eiropas atveseļošanas plānu, kas balstīts uz visu Savienības budžeta potenciālu, kā arī ierosinājusi atveseļošanas instrumentu *Next Generation EU*. Minētais instruments būs ārkārtīgi svarīgs, lai citu jomu starpā atbalstītu īstermiņa pasākumus nodarbinātības, tostarp jaunatnes nodarbinātības, jomā, kā arī ieguldījumus ilgtermiņa politikas reformās, kas saistītas ar darba tirgu un sociālajām, izglītības un apmācības sistēmām.

⁽³⁾ OV C 484, 24.12.2016., 1. lpp.

⁽⁴⁾ OV C 189, 4.6.2018., 1. lpp.

⁽⁵⁾ OV C 88, 27.3.2014., 1. lpp.

⁽⁶⁾ OV C 153, 2.5.2018., 1. lpp.

⁽⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/1700 (2019. gada 10. oktobris), ar ko izveido vienotu ietvaru Eiropas statistikai par personām un māsaimniecībām, kuras pamatā ir no izlasēm savākti dati individuālā līmenī, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 808/2004, (EK) Nr. 452/2008 un (EK) Nr. 1338/2008 un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1177/2003 un Padomes Regulu (EK) Nr. 577/98 (OV L 261 I, 14.10.2019., 1. lpp.).

- (13) Iepriekšējās ekonomikas recesijas laikā 2013. gadā (15–24 gadus vecu) jauniešu bezdarba līmenis Savienībā bija 24,4 % (salīdzinājumā ar 16 % 2008. gadā) un dažās dalībvalstīs tas pārsniedza 50 %, un vecumā no 15 līdz 24 gadiem bija 6,5 miljoni NEET. Reaģējot uz to, 2013. gada aprīlī tika pieņemts Padomes Ieteikums par garantijas jauniešiem⁽⁸⁾ izveidi. Tā ir nozīmīga koordinēta iniciatīva Savienības līmenī, kuras mērķis ir reaģēt uz problēmām, ar kurām saskaras jaunieši, un tās pamatā ir intervences izglītības un aktīvā darba tirgus politikā dalībvalstīs.
- (14) Covid-19 pandēmijas dēļ Savienība ir piedzīvojuši nepieredzētu ekonomikas recesiju, kas, visticamāk, atkal radīs dramatiski augstu jauniešu bezdarba līmeni un NEET īpatsvaru. Paredzams, ka Savienības ekonomika 2020. gadā ievērojami saruks, kas būs dziļākā recesija tās vēsturē. Visvairāk cietīs tie jaunieši, kuri darba tirgū jau atrodas nestabilā situācijā vai kuri jau pirms pandēmijas sākuma saskārās ar šķēršļiem, kas kavēja piekļūt nodarbinātībai, savukārt jauniešiem, kuri šajā laikā ienāks darba tirgū, būs grūtāk atrast savu pirmo darbu. Tāpēc, ņemot vērā pašreizējo krīzi, ir jāstiprina Garantija jauniešiem.
- (15) Jaunieši darba tirgū var saskarties ar daudzām problēmām arī tāpēc, ka viņi atrodas dzīves pārejas periodā, viņiem ir ierobežota profesionālā pieredze vai tās vispār nav, kā arī citu šķēršļu dēļ, kas kavē viņu ienākšanu darba tirgū. Kā liecina iepriekšējās recesijas, jaunieši tiek skarti vairāk nekā gados vecāki, pieredzējušāki darbinieki.
- (16) Jaunām sievietēm ir lielāka iespējamība nekā jauniem vīriešiem kļūt neaktīvām tādu aprūpes pienākumu dēļ kā, piemēram, bērnu vai atkarīgu pieaugušo pieskatīšana, vai citi personīgi vai ģimenes pienākumi. Aprūpes pienākumi kā neaktivitātes cēlonis ir vairāk nekā piecas reizes izplatītāki jaunu sieviešu vidū nekā jaunu vīriešu vidū. Tas var palielināt dzimumu nodarbinātības atšķirības un atstāt ilgstošas sekas visā sieviešu dzīves laikā.
- (17) Jauniešu bezdarbs un neaktivitāte, kā arī ierobežota piekļuve iekļaujošai augstas kvalitātes izglītībai un apmācībai, un sociālajiem pakalpojumiem var radīt paliekošas sekas, piemēram, paaugstinātu bezdarba risku nākotnē, samazinātu nākotnes ienākumu līmeni, cilvēkkapitāla zaudēšanu un nabadzības nodošanu no paaudzes paaudzē. Minētie elementi rada individuālas grūtības un tiešas un netiešas izmaksas sabiedrībai kopumā. Tas palielina arī reģionālo nevienlīdzību, kas izpaužas tādējādi, ka, piemēram, jaunieši nespēj nodrošināt ilgtspējīgu integrāciju darba tirgū lauku vai attālos apgabalos un tādēļ meklē iespējas citur.
- (18) Pašreizējās norises, piemēram, ražošanas un pakalpojumu automatizācija un digitalizācija, turpina mainīt darba pasauli. Jaunieši ir neproporcionāli daudz pārstāvēti nestandarta darbos, piemēram, platformas darbos vai "gabaldarbos", kuros viņiem var nebūt piekļuve atbilstošai sociālajai aizsardzībai. Jaunieši ir to grupu vidū, kurās ir lielāks risks zaudēt darbu automatizācijas dēļ, jo iesācēju darbvietās parasti ir lielāks automatizējamo uzdevumu īpatsvars. Tajā pašā laikā digitālās tehnoloģijas rada jaunas darbvietas un palielina pieprasījumu pēc prasmēm, kas vajadzīgas digitālās pārveides procesam daudzās ekonomikas nozarēs.
- (19) Ieguldījumi, kas tagad tiek veikti jauno eiropiešu cilvēkkapitālā, palīdzēs nodrošināt nākotnes prasībām atbilstošu Eiropas sociālā tirgus ekonomiku, ņemot vērā demogrāfiskās izmaiņas un vienlaikus pilnībā iekļaujoties digitālajā laikmetā un izmantojot darbvietu skaita pieaugumu zaļajā ekonomikā. Šādi ieguldījumi ir cieši saistīti ar darba tirgus reformām, kas var risināt dažas jauniešu strukturālās problēmas un nodrošināt viņiem labāku starta pozīciju. Savienība varēs pilnībā izmantot priekšrocības, ko sniedz aktīvs, radošs un prasmiņgs darbaspēks, vienlaikus izvairoties no ļoti lielajām ekonomiskām un sociālām izmaksām, kuras rodas situācijā, kad jaunieši nemācās, nestrādā vai neapgūst arodu.
- (20) Pastiprināta Garantija jauniešiem var palīdzēt radīt jauniešu nodarbinātības iespējas, veicināt jauniešu uzņēmējdarbību un palīdzēt izmantot iespējas, ko rada digitālā un zaļā pārkārtošanās. Tā var palīdzēt mazināt dramatiskās lejupslīdes izraisītās ilgtermiņa sekas darba tirgū, mudinot uzņēmumus pieņemt darbā jauniešus, kuri ir bezdarbnieki, tostarp tos, kuri nebija nodarbināti jau pirms pandēmijas, un nodrošinot apmācību, kas nepieciešama, lai bez darba esošie un neaktīvie jaunieši varētu ieņemt brīvās darbvietas.

⁽⁸⁾ OV C 120, 26.4.2013., 1. lpp.

- (21) Pastiprinātai Garantijai jauniešiem būtu jānodrošina, ka visi jaunieši četru mēnešu laikā pēc kļūšanas par bezdarbniekiem vai formālās izglītības iegūšanas saņem kvalitatīvu darbu, tālākizglītības, mācekļa prakses vai stažēšanās piedāvājumu. Lai sasniegtu minēto mērķi, tai būtu jārada ceļš jauniešu stabilai integrācijai darba tirgū un jācenšas iesaistīt un motivēt lielāku skaitu jauniešu neatkarīgi no šķēršļiem, ar kuriem tie var saskarties, gādājot, lai neviens netiktu aizmirsts. Pastiprinātai Garantijai jauniešiem būtu jācenšas palīdzēt jauniešiem iegūt vērtīgu darba pieredzi un attīstīt pareizās prasmes mainīgajā darba pasaulē, jo īpaši tādas prasmes, kas saistītas ar izaugsmes nozarēm un zaļo un digitālo pārkārtošanos. Šajā ziņā liela nozīme ir kvalitatīvai mācekļībai. Ir jāpalielina mācekļības piedāvājums, jo īpaši atvēršanās posmā, un jāveicina uzņēmumu līdzdalība ar mērķi sekmēt vienmērīgāku pāreju uz nodarbinātību. Mācekļība sagatavo jauniešus darbvietām, pēc kurām ir liels pieprasījums, un tādējādi piedāvā viņiem ceļu uz ilgtspējīgu integrāciju darba tirgū, tostarp vietējā līmenī.
- (22) Padomes 2013. gada Ieteikumā par garantijas jauniešiem izveidi dalībvalstis apņēmas nodrošināt, ka visi jaunieši, kas jaunāki par 25 gadiem, četru mēnešu laikā pēc kļūšanas par bezdarbniekiem vai formālās izglītības beigšanas saņem kvalitatīvu darbu, tālākizglītības, mācekļības vai stažēšanās piedāvājumu. Paplašinot vecuma grupu, lai tajā iekļautu jauniešus vecumā no 25 līdz 29 gadiem, tiek atzīts, ka pāreja no skolas uz darba dzīvi un ilgtspējīga integrācija darba tirgū aizņem ilgāku laiku mainīgā darba rakstura, ilgāku izglītības periodu un pieprasīto prasmju dēļ. Ir svarīgi atzīt, ka Covid-19 pandēmijas izraisītā ekonomikas lejupslīde novedis pie tā, ka vēl lielāka 25–29 gadus vecu jauniešu daļa kļūst par bezdarbniekiem un viņiem būs vajadzīgs atbalsts. Tas atbilst arī dalībvalstu pasākumiem un programmām, kas saistītas ar jaunatni un kas ir vispārēji pieejamas jauniešiem vecumā no 15 līdz 29 gadiem.
- (23) *NEET* ir neviendabīga grupa. Dažiem jauniešiem tas, ka viņi ir *NEET*, var būt daudzu un iesakņojušos nelabvēlīgu apstākļu rezultāts, un šāds stāvoklis var liecināt par ilglaicīgu neiesaistīšanos sabiedrībā un tādējādi radīt nepieciešamību pēc ilgākas iekļaušanās. Daži jaunieši ir sevišķi neaizsargāti, piemēram, jaunieši, kuri priekšlaicīgi pamet izglītību vai kuriem nav pietiekamas izglītības vai apmācības, un kuriem bieži ir ierobežots sociālās aizsardzības segums, ierobežota piekļuve finanšu resursiem, nestabili darba apstākļi, vai kuri var saskarties ar diskrimināciju. Citiem, piemēram, augsti kvalificētiem jauniešiem vai tiem, kuriem jau ir būtiska un joprojām atbilstoša darba pieredze, *NEET*, visticamāk, būs pagaidu statuss, jo viņi saskaras ar nelieliem šķēršļiem iekļūšanai darba tirgū un nav neaizsargāti. Pastiprinātas Garantijas jauniešiem ietvaros būtu jāatzīst, ka j *NEET* nepieciešama individuāla pieeja: dažiem j *NEET* var pietikt ar vieglāku pieeju, savukārt citiem, proti, neaizsargātākiem *NEET*, var būt nepieciešama intensīvāka, ilgstošāka un visaptverošāka iekļaušanās; tās pamatā vajadzētu būt dzimumsensitīvai pieejai, ņemot vērā atšķirības starp valsts, reģionālajiem un vietējiem apstākļiem.
- (24) Vairāk nekā katrs piektais jauniešs Savienībā nespēj sasniegt digitālo prasmju pamatlīmeni, un mazizglītotiem jauniešiem ir vairāk nekā trīs reizes lielāka iespējamība neiegūt pietiekamas digitālās prasmes nekā augsti kvalificētiem jauniešiem. Tā kā Covid-19 pandēmija paātrina digitālo pāreju, atšķirīgais digitālo prasmju līmenis kļūst par noteicošo faktoru jauniešu nodarbināmībā un viņu spējā izmantot no šīs pārejas izrietošās iespējas. Mērķorientēta prasmju pilnveide palīdz jauniešiem reaģēt uz pieaugošo pieprasījumu pēc digitālajām prasmēm un novērst digitālo plaisu.
- (25) Sagatavošanas apmācībai pirms piedāvājuma pieņemšanas, ko veic atbilstoši individuālajām vajadzībām un kas saistīta ar īpašām prasmju jomām, piemēram, digitālajām, zaļajām, valodu, uzņēmējdarbības un karjeras vadības prasmēm, ja to uzskata par lietderīgu, vajadzētu būt pastiprinātās Garantijas jauniešiem daļai. Šī praktiskā apmācība var būt kā atspēriena punkts pilnam arodmācības kursam, solis darba pasaules iepazīšanā vai esošās izglītības vai darba pieredzes papildināšana pirms Garantijas jauniešiem piedāvājuma īstenošanas. Tas, ka šāda sagatavošanas apmācība, kurai nevajadzētu pagarināt četru mēnešu sagatavošanas posmu, pēc būtības ir īstermiņa un neformāla, to atšķir no minētā piedāvājuma.
- (26) Efektīva koordinācija un partnerība visās politikas jomās, tostarp nodarbinātības, izglītības, jaunatnes, dzimumu līdztiesības un sociālo lietu jomās, ir būtiska kvalitatīvas nodarbinātības, kā arī izglītības un apmācības iespēju, mācekļības un stažēšanās veicināšanai. Integrētie pakalpojumi (piemēram, vienas pieturas aģentūras vai citi modeļi) piedāvā vieglāku piekļuvi pakalpojumiem un priekšrocībām, un tie var vieglāk sniegt īpaši pielāgotus, elastīgus un adaptīvākus risinājumus jauniešiem, kam ir visdažādākie šķēršļi iekļūšanai darba tirgū. Integrētajiem

pakalpojumiem ir nepieciešamas pārmaiņas darba kultūrā, intervences pasākumos galveno uzmanību pievēršot jauniešiem, veicinot paraugprakses ideju apmaiņu visos pārvaldes līmeņos un veidojot tīklus starp visiem attiecīgajiem dalībniekiem. Turklāt ir jārisina datu aizsardzības jautājumi, lai nodrošinātu efektīvu un raitu sadarbību starp dažādām valsts pārvaldes iestādēm un dienestiem.

- (27) Pastiprinātā Garantija jauniešiem būtu jāīsteno ar atbalsta pasākumus ietverošu shēmu un būtu jāpielāgo valstu, reģionu un vietējiem apstākļiem. Šādās shēmās būtu jāņem vērā dalībvalstu atšķirības attiecībā uz jauniešu bezdarbu un neaktivitāti, iestāžu struktūru un dažādu darba tirgus dalībnieku iespējām. Tajās būtu jāievēro arī atšķirīgās situācijas, kas attiecas uz valsts budžetu un finansiāliem ierobežojumiem saistībā ar līdzekļu piešķiršanu, un tās būtu pastāvīgi jāuzrauga un jāuzlabo.
- (28) Atbalsta pasākumus var finansēt no Savienības līdzekļiem. Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva 2014.–2020. gadam (kurā Savienība iegulda gandrīz 9 miljardus EUR) kopā ar Eiropas Sociālā fonda (ESF) papildu ieguldījumiem ir bijusi viens no galvenajiem Savienības finanšu resursiem Garantijas jauniešiem īstenošanas atbalstam. Eiropas atveseļošanas plāna un instrumenta *Next Generation EU* ietvaros Atveseļošanas un noturības mehānisms un Atveseļošanas palīdzība kohēzijai un Eiropas teritorijām (*REACT-EU*) nodrošinās papildu Savienības finansējumu jaunatnes nodarbinātības pasākumiem. Minētos centienus 2021.–2027. gada finansēšanas periodā papildinās Eiropas Sociālais fonds Plus (ESF+), kas atbalstīs visu pastiprinātās Garantijas jauniešiem nodarbinātības, izglītības un apmācības pasākumu klāstu,

AR ŠO IESAKA DALĪBVALSTĪM:

- 1) nodrošināt, ka visi jaunieši, kas jaunāki par 30 gadiem, četru mēnešu laikā pēc kļūšanas par bezdarbniekiem vai formālās izglītības beigšanas saņem kvalitatīvu darba, tālākizglītības, mācekļības vai stažēšanās piedāvājumu atbilstīgi Eiropas sociālo tiesību pīlāra 4. principam.

Lai jaunieši varētu izmantot Garantijas jauniešiem piedāvājumu, viņam būtu jāreģistrējas pie Garantijas jauniešiem sniedzēja. Garantijas jauniešiem shēmām vajadzētu būt balstītām uz turpmāk izklāstītajām pamatnostādņēm, kas sadalītas četros posmos (apzināšana, iesaistīšana, sagatavošana un piedāvājums), un tās būtu jāorganizē, ņemot vērā valsts, reģionālos un vietējos apstākļus un pievēršot uzmanību mērķa grupas jauniešu dzimumam un dažādībai:

Apzināšana

Apzināt mērķa grupu, pieejamos pakalpojumus un vajadzīgās prasmes

- 2) pastiprināt mērķa grupas apzināšanu, lai varētu labāk izprast to, cik dažādi ir *NEET* un kāda veida pielāgots atbalsts viņiem varētu būt vajadzīgs, tostarp tiem *NEET*, kurus negatīvi ietekmē ekonomikas recesija;
- 3) apzināt dažādām atbalsta vajadzībām pieejamos pakalpojumus, izmantot valsts mēroga prasmju prognozes līdzās pieejamām vietējām prasmju prognozēm (kas balstītas, piemēram, uz lielo datu informāciju par darba tirgu), lai noteiktu darba tirgū vajadzīgās prasmes, īpašu uzmanību pievēršot reģionālām darba tirgus īpatnībām un šķēršļiem, ar kuriem saskaras jaunieši, kas dzīvo lauku un attālos apgabalos vai nelabvēlīgos pilsētu rajonos;

Iespējot novēršanu, izmantojot izsekošanas un agrīnās brīdināšanas sistēmas

- 4) sadarbībā ar izglītības nozari, vecākiem vai likumiskajiem aizbildņiem un vietējām kopienām un iesaistot jaunatnes, sociālos, veselības aizsardzības un nodarbinātības dienestus, pastiprināt agrīnās brīdināšanas sistēmas un izsekošanas spējas, lai apzinātu tos jauniešus, kuri pakļauti riskam kļūt par *NEET*, vienlaikus palīdzot nepieļaut izglītības un apmācības priekšlaicīgu pārtraukšanu (ieviešot, piemēram, profesionālo orientāciju skolās, elastīgākus mācīšanās veidus un vairāk izmantojot ar darbu saistītu apmācību);

Iesaistīšana

Vairot informētību un virzīt saziņu

- 5) ieviest mūsdienīgus, jauniešiem ērtus un vietējus informācijas kanālus un iesaistīšanas shēmas informētības veicināšanas pasākumiem, izmantojot digitālas un nedigitālas iespējas, vienlaikus nodrošinot jauniešu, jaunatnes darbinieku un vietējo jaunatnes organizāciju, ģimeņu un vecāku apvienību iesaisti;
- 6) visā saziņā izmantot atpazīstamu vizuālo stilu, attiecīgā gadījumā balstoties uz pamatnostādņēm, kuras darījusi pieejamas Komisija, vienlaikus nodrošinot pieejamu un viegli saprotamu informāciju par visiem pieejamajiem atbalsta veidiem, piemēram, izmantojot vienu tīmekļa portālu attiecīgās valstīs valodā(-ās). Saziņā būtu jāizvairās no visa veida stereotipiem;

Uzlabot neaizsargāto grupu iesaistīšanu

- 7) pastiprināti pievērsties NEET (jo īpaši, pie neaizsargājām grupām piederošiem NEET, tostarp jauniešiem ar invaliditāti un ar visdažādākajām problēmām), izmantojot īpaši apmācītus pakalpojumu sniedzējus un tādas papildu stratēģijas kā, piemēram, darbs ar jaunatni, jaunie "vēstnieki" un sadarbība ar partneriem, kuri sazinās ar īpašu grupu jauniešiem. Attiecībā uz visgrūtāk iesaistāmiem NEET izpētīt iespējas koordinēšanai ar pabalstu nodrošināšanu, kā arī mobilo vienību izmantošanai;

Sagatavošana

Izmantot profilēšanas instrumentus individualizētu rīcības plānu izstrādē

- 8) uzlabot profilēšanas un pārbaudes instrumentus un praksi, lai tie atbilstu vajadzībām un reaģēšanas pasākumiem, pieņemot daudzveidīgu, dzimumsensitīvu pieeju profilēšanai un pārbaudei, kurā ņemtas vērā konkrētā jaunieša vēlmes un motivācija, prasmes un iepriekšējā darba pieredze, šķēršļi un nelabvēlīgie apstākļi, tostarp bezdarba vai neaktivitātes iemesli vai iemesli, kas saistīti ar dzīvošanu lauku un attālos apgabalos vai nelabvēlīgos pilsētu rajonos;
- 9) nodrošināt, ka tiek stiprināts konsultēšanas process valsts nodarbinātības dienestos (VND) un ka Garantijas jauniešiem sniedzējiem ir pietiekams personāls, tostarp īpaši apmācīts personāls, kas var strādāt ar profilēšanas un pārbaudes rīkiem un tos uzlabot, un izstrādāt individualizētus rīcības plānus, kuros ņemtas vērā uz personu vērstas vajadzības un atbildes pasākumi;

Īstenot konsultēšanu, ievirzi un mentorēšanu

- 10) paātrināt sagatavošanas posmu, apmācītiem konsultantiem īstenojot uz personu vērstu konsultēšanu, ievirzi un mentorēšanu atbilstoši attiecīgās personas vajadzībām un pievēršot pienācīgu uzmanību ar dzimumu saistītiem aizspriedumiem un citiem diskriminācijas veidiem. Sagatavot NEET mainīgajam darba raksturam un mūžizglītības prasībām, izmantojot karjeras konsultācijas vai uzņēmējdarbības atbalstu, vienlaikus piemērojot individuālu atbalstu, motivējošu darbu, aizstāvības vai līdzbiedru atbalstu NEET;
- 11) piemērot holistiskāku pieeju konsultēšanai, ievirzei un mentorēšanai, nosūtot jauniešus pie partneriem (piemēram, izglītības un apmācības iestādēm, sociālajiem partneriem un jaunatnes organizācijām, kā arī darbu ar jaunatni, veselības aizsardzības un sociālos pakalpojumu dienestiem), kas var palīdzēt motivēt minētos jauniešus un sniegt atbalstu citu šķēršļu pārvarēšanā ceļā uz nodarbinātību;

Ar sagatavošanas apmācības palīdzību uzlabot digitālās prasmes

- 12) novērtēt visu to NEET digitālās prasmes, kuri reģistrējas Garantijā jauniešiem, piemēram, izmantojot Eiropas satvaru pilsoņu digitālai kompetencei un pieejamos novērtēšanas un pašvērtēšanas instrumentus, lai nodrošinātu, ka, pamatojoties uz konstatētajām nepilnībām, visiem jauniešiem, kam nepieciešama īpaša sagatavošanas apmācība, tāda tiek piedāvāta nolūkā uzlabot viņu digitālās prasmes;

- 13) nodrošināt sagatavošanas apmācībā gūto neformālās un ikdienējās mācīšanās rezultātu validēšanu un atzīšanu, izmantojot izglītības un apmācības sistēmās iestrādātus validēšanas pasākumus, izmantojot tādus esošos instrumentus kā *Europass*, nodrošinot vairāk uz moduļiem vērstu pieeju kvalifikāciju uzkrāšanai, uzlabo mācīšanās rezultātus un sekmē atzīšanu;

Novērtēt, uzlabot un validēt citas svarīgas prasmes

- 14) nodrošināt, ka sagatavošanas posms atvieglo, kur tas nepieciešams, prasmju pilnveidi un pārkvalifikāciju, kas galvenokārt vērstas uz digitālajām, zaļajām, valodu, uzņēmējdarbības un karjeras vadības prasmēm, izmantojot esošās kompetenču sistēmas, novērtēšanas un pašvērtēšanas instrumentus un validēšanas instrumentus, lai palīdzētu jauniešiem izmantot iespējas augošās nozarēs un sagatavotu viņus atbilstīgi mainīgā darba tirgus vajadzībām;

Piedāvājums

Padarīt efektīvus nodarbinātības un darbības uzsākšanas stimulus

- 15) izmantot mērķorientētus un labi izstrādātus nodarbinātības stimulus – piemēram, algu subsīdijas, darbā pieņemšanas stimulus ("prēmijas"), sociālā nodrošinājuma iemaksu samazināšanu, nodokļu kredītus vai invaliditātes pabalstus – un darbības uzsākšanas stimulus nolūkā radīt kvalitatīvas iespējas ilgtspējīgai jauniešu integrācijai darba tirgū; attiecīgā gadījumā piedāvājumi, kas veicina jauniešu pašnodarbinātību, būtu jāsaista ar padziļinātu apmācību un visaptverošām uzņēmējdarbības konsultācijām;

Pielāgot piedāvājumu pastāvošajiem standartiem, lai nodrošinātu kvalitāti un taisnīgumu

- 16) pielāgot nodarbinātības piedāvājumus attiecīgajiem Eiropas sociālo tiesību pīlāra principiem, nodrošinot vienādu attieksmi pret sievietēm un vīriešiem un vienādas iespējas sievietēm un vīriešiem visās jomās, un tiesības uz taisnīgiem darba apstākļiem, piekļuvi sociālajai aizsardzībai un apmācībai, saprātīgu pārbaudes laiku un aizliedzot ļaunprātīgi izmantot nestandarta līgumus;
- 17) atvieglot jauniešu atgriešanos izglītībā un apmācībā, dažādojot tālākizglītības piedāvājumu (piemēram, ar elastīgiem mācību veidiem, mācīšanos darbavietā, pārejas programmām un otrās iespējas programmām), vajadzības gadījumā nodrošinot neformālās un ikdienējās mācīšanās validēšanu;
- 18) pastiprināt atbalstu kvalitatīvai mācekļībai un pārliecināties, ka piedāvājumi atbilst obligātajiem standartiem, kas noteikti Eiropas satvarā kvalitatīvai un rezultatīvai mācekļībai;
- 19) nodrošināt, ka stažēšanās piedāvājumi atbilst minimālajiem standartiem, kas noteikti stažēšanās kvalitātes sistēmā;

Sniegt atbalstu pēc iekārtošanās darbā un ņemt vērā atsauksmes

- 20) paplašināt pastāvīgu atbalstu jauniešiem pēc iekārtošanās darbā, lai palīdzētu viņiem tikt galā jaunās situācijās, un vajadzības gadījumā pielāgot individualizētus rīcības plānus, izmantojot iespēju pēc iekārtošanās darbā sniegt atsauksmes ar mērķi nodrošināt kvalitatīvu piedāvājumu un novērst to, ka jaunieši atkal nonāktu *NEET* statusā;

Starpnozaru instrumenti

Izmantot partnerības

- 21) visos valdības līmeņos pastiprināt partnerības starp Garantijas jauniešiem sniedzējiem un attiecīgajām ieinteresētajām personām, piemēram, darba devējiem, izglītības un apmācības iestādēm, sociālajiem partneriem, darba ar jaunatni dienestiem, solidaritātes un pilsonisko pasākumu nodrošinātājiem, jaunatnes organizācijām un citām pilsoniskās sabiedrības organizācijām; sekmēt sadarbības protokolus starp Garantijas jauniešiem sniedzējiem un citiem sociālajiem dienestiem, tādiem kā bērnu aprūpes, veselības aprūpes, rehabilitācijas, sociālo mājokļu un piekļuves dienesti;

- 22) veicināt integrētu pakalpojumu modeļu, piemēram, vienas pieturas aģentūru, kopīgu lietu pārvaldības vai daudznozaru grupu, turpmāku izstrādi, kas stiprina partnerības un nodrošina vienotu kontaktpunktu jauniešiem;

Uzlabot datu vākšanu un shēmu uzraudzību

- 23) pastiprināt centienus papildināt turpmāko pasākumu datus, stiprinot sistēmas, kas ļauj izsekot jauniešus pēc piedāvājuma pieņemšanas, lai uzraudzītu ilgtermiņa ilgspējīgu integrāciju darba tirgū;
- 24) ievērojot datu aizsardzības noteikumus, mudināt plašāk dalīties ar izsekošanas, profilēšanas un turpmāko pasākumu datiem starp Garantijas jauniešiem partneriem ar mērķi uzlabot atbalstu, kas ir sevišķi svarīgi, lai uz neaizsargātiem NEET vērstie intervences pasākumi būtu sekmīgi;

Pilnīgi un optimāli izmantot līdzekļus

- 25) piešķirt pietiekamus valsts resursus pastiprinātās Garantijas jauniešiem ierosināto politikas pasākumu īstenošanai, nodrošinot, ka tie ir pienācīgi vērsti uz katra jaunieša, un it īpaši visneaizsargātāko grupu, individuālajām vajadzībām;
- 26) pilnīgi un optimāli izmantot pašreizējos Savienības kohēzijas politikas instrumentus, it īpaši Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvu, ESF un Eiropas Reģionālās attīstības fondu (ERAF) (2014–2020), un izmantot lielu daļu papildu līdzekļu, kas piešķirti no REACT-EU, ESF+ un ERAF (2021–2027), lai atbalstītu jauniešu nodarbinātību, izglītību un apmācību, novērstu jauniešu bezdarbu un neaktivitāti un īstenotu attiecīgas politikas reformas;
- 27) izmantot iespējas papildināt valsts finansējuma centienus ar citiem Savienības finansējuma avotiem, kas varētu palīdzēt īstenot pastiprināto Garantiju jauniešiem, it īpaši Atvēršanas un noturības mehānismu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai (ELFLA), programmu InvestEU, Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu (AMIF), programmu Erasmus+ un tehniskā atbalsta instrumentu;

AR ŠO ATZINĪGI VĒRTĒ KOMISIJAS NODOMU:

Uzlabot datu vākšanu un shēmu uzraudzību

- 28) turpināt atbalstīt Garantijas jauniešiem shēmu kvantitatīvo uzraudzību, pamatojoties uz kopīgi saskaņotu rādītāju sistēmu, un attiecīgā gadījumā ierosināt korekcijas, ņemot vērā šo Padomes ieteikumu;
- 29) no 2022. gada uzlabot NEET mērķa grupas novērtēšanas precizitāti, gūstot labumu no uzlabojumiem ES darbaspēka apsekojumā, kas panākti ar Regulu (ES) 2019/1700;

Uzraudzīt īstenošanu

- 30) uzraudzīt, kā Garantijas jauniešiem shēmas tiek īstenotas saskaņā ar šo ieteikumu, Nodarbinātības komitejai (EMCO) veicot daudzpusēju šo shēmu uzraudzību Eiropas pusgada ietvaros;
- 31) regulāri sadarboties ar dalībvalstīm saistībā ar Eiropas pusgadu, lai nodrošinātu nepārtrauktu valsts ieguldījumu uzraudzību jaunatnes nodarbinātības politikā un programmās; attiecīgā gadījumā sniegt konkrētām dalībvalstīm adresētus ieteikumus, pamatojoties uz dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādņēm;
- 32) regulāri ziņot EMCO par Garantijas jauniešiem shēmu īstenošanu un rezultātiem;

Vairot informētību un virzīt saziņu

33) pastiprināt atbalstu dalībvalstu informētības veicināšanas un saziņas pasākumiem un rezultātu un labas prakses piemēru izplatīšanai starp dalībvalstīm, tostarp ar Eiropas valstu nodarbinātības dienestu tīkla starpniecību.

Padomes 2013. gada 22. aprīļa Ieteikums par garantijas jauniešiem izveidi tiek aizstāts ar šo ieteikumu.

Briselē, 2020. gada 30. oktobrī

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
M. ROTH*
